

**Uzasadnienie wraz informacją o uwarunkowaniach, o których mowa w art. 49.
ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa
w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
(t.j. Dz.U. z 2024 poz. 1112)**

Zgodnie z art. 47 ust.3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, przy ustaleniu, czy zachodzi potrzeba przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, o której mowa w art.48 ww. ustawy, wzięto pod uwagę następujące uwarunkowania określone w art. 49:

1. Charakter działań przewidzianych w dokumencie

1.1. Stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć

Strategia Rozwoju Gminy Łazy do 2035 roku (dalej: Strategia) stanowi dokument strategiczny, w którym określono cele strategiczne, cele operacyjne oraz kierunki działań w perspektywie do roku 2035.

Cele strategiczne opracowano w ramach 4 obszarów rozwojowych: *GOSPODARKA, PRZESTRZEŃ, ŚRODOWISKO, SPOŁECZEŃSTWO*. Wyznaczono 4 cele strategiczne:

Cel 1: Gmina Łazy rozwija gospodarkę poprzez wykorzystanie swojego potencjału turystycznego i przedsiębiorczego

Cel 2: Przestrzeń Gminy Łazy zapewnia dobre warunki życia mieszkańcom i stanowi miejsce atrakcyjne dla turystów

Cel 3: W Gminie Łazy wykorzystuje się potencjał i chroni środowisko w sposób zrównoważony

Cel 4: Gmina Łazy jest miejscem inkluzyjnym o wzmocnionym potencjale Gminy dzięki działalności jej mieszkańców

Dla każdego z wymienionych celów strategicznych określono odpowiadające im cele operacyjne oraz kierunki działań. Mają one charakter orientacyjny – wskazują główne obszary, na których w nadchodzących latach powinny koncentrować się działania władz gminy oraz innych podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii.

Realizacja założeń dokumentu zakłada zarówno działania o charakterze nie inwestycyjnym („miękkim”) jak również działania inwestycyjne. Można wskazać np. że wśród działań nie inwestycyjnych mogą to być np. różne szkolenia, warsztaty, zajęcia itp. Natomiast wśród działań inwestycyjnych będą to m.in. modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej m.in. kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej, modernizacja i rozbudowa sieci dróg, rozwijanie sieci ścieżek rowerowych i ciągów pieszych, tworzenie wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych (np. przestrzeń rekreacyjno-kulturalna, miejsca spotkań dla mieszkańców), dostawanie obiektów użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami, poprawa efektywności energetycznej istniejących budynków, inwestycje w odnawialne źródła energii (w szczególności mikroinstalacje - w zakresie wymiany tradycyjnych źródeł ciepła na panele fotowoltaiczne lub pompy ciepła), tworzenie zielonych przestrzeni m.in. parków kieszonkowych, zwiększenie obiektów małej architektury itp. Ze względu na stopień szczegółowości dokumentu, Strategia nie określa jednak konkretnych parametrów technicznych ani technologicznych przyszłych inwestycji. Działania ujęte w Strategii mają charakter ogólny i kierunkowy, brak jest planów

konkretnych działań i inwestycji, ich lokalizacji (tj. numerów działek, adresów, kilometrażu itp.), skali oraz zakresu. W związku z tym, na obecnym etapie planowania brak jest możliwości precyzyjnego określenia uwarunkowań środowiskowych miejsc realizacji przyszłych zamierzeń wynikających ze Strategii.

Przyjęte w Strategii założenia m.in. kierunki działań wskazują, że realizowane mogą być różne przedsięwzięcia w różnorodnych obszarach.

Łązy odgrywały istotną rolę w historii kolejnictwa, szczególnie w zakresie transportu towarowego. W Łazach powstała pierwsza na świecie stacja rozrządowa o spadkach w dwóch kierunkach, co umożliwiło efektywny rozładunek i załadunek wagonów towarowych. Mimo to w Strategii w ramach celów i kierunków działań nie zakłada się wykorzystania tych uwarunkowań do rozwoju przemysłu. Strategia skupia się na wykorzystaniu terenów poprzemysłowych przede wszystkim na działalność usługową. Kolejową historię Łaz planuje się upamiętnić działaniami miękkimi poprzez m.in. organizację wystaw, organizowanie wydarzeń, stworzenie szlaku turystycznego związanego z historią itp. Według zapisów Strategii, tworzenie przestrzeni dla nowych przedsięwzięć (w szczególności usług), czy też tworzenie nowych miejsc pod działalność kulturową np. centrum edukacyjno – turystyczne związane z historią kolei odbywać się będzie przede wszystkim poprzez wykorzystanie istniejących, dostępnych obiektów z ich ewentualnym dostosowaniem infrastrukturalnym. Oznacza to, że potencjalna lokalizacja nowych funkcji usługowych nie powinna kolidować z systemem przyrodniczym gminy, gdyż nowe inwestycje mogą powstać w ramach zurbanizowanych i zainwestowanych już terenów.

Na podstawie określonych w Strategii celów i kierunków działań, władze gminy mogą wyznaczać oraz dostosowywać konkretne zadania i inwestycje. Wybrane z nich zostały wstępnie zaproponowane w niniejszym dokumencie strategicznym. Wśród ujętym w Strategii wykazie konkretnych zadań wskazanych przez UM w Łazach rekomendowanych do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Łązy do 2035 roku znajdują się następujące działania: wydarzenia związane z historią Łaz, wydarzenia związane z turystyką aktywną, lokalne imprezy, festyny, dożynki; rajdy przy kamieniołomach, wydarzenia sportowe, rozwój sektora turystycznego, zachęty inwestycyjne dla przedsiębiorców, wsparcie dla rozwoju nowych usług, stworzenie punktów doradczych, organizacja szkoleń, promowanie lokalnych przedsiębiorców, wspieranie młodych firm i startupów, promowanie lokalnych firm jako pracodawców, tworzenie przestrzeni coworkingowych, stworzenie inkubatorów przedsiębiorczości, tworzenie przestrzeni biurowych, umożliwienie realizacji OZE na terenie Gminy (w szczególności mikroinstalacje - w zakresie wymiany tradycyjnych źródeł ciepła na ekologiczne w tym panele fotowoltaiczne lub pompy ciepła), modernizacja istniejących dróg, budowa nowych odcinków dróg szczególnie w rejonach turystycznych, budowa nowych tras rowerowych oraz ścieżek pieszo-rowerowych (w tym, punkty odpoczynku i infrastruktura – stojaki rowerowe, stacje naprawcze, niewielkie przystanie wypoczynkowe dla rowerzystów; stworzenie centrum edukacyjno-turystycznego związanego z historią kolei, organizacja wystaw, stworzenie szlaku tematycznego o tematyce kolejowej z wydarzeniami tematycznymi, promocja turystyki związanej z dziedzictwem kulturowym i historycznym gminy, tworzenie nowych tras turystycznych, zwiększenie dostępności obiektów zabytkowych (kamionka łazowska, cementownia), organizacja wydarzeń, festiwali związanych z turystyką aktywną; rozbudowa punktów widokowych, miejsc odpoczynku, oznakowanie turystyczne w przestrzeni, budowa parków kieszonkowych, zazielenianie ulic miast, skwerów; tworzenie nowych parków, tworzenie skatepark/pumptrack; tworzenie placów zabaw, stworzenie centrum młodzieżowego, tworzenie infrastruktury sportowej, stworzenie centrum aktywności społecznej, stworzenie boisk, wprowadzanie nowego oświetlenia, modernizacja budynków w centrum, zwiększenie monitoringu miejskiego, stworzenie stref przyjaznych pieszym, budowa mieszkań z preferencyjnymi warunkami wynajmu, wprowadzanie zielonych technologii w inwestycjach, odnawialnych źródłach energii, rozwiązań zrównoważonych; programy wspierające młodych ludzi do uzyskania mieszkania, budowa mieszkań socjalnych, wspomaganych; budowa i modernizacja systemów melioracyjnych, monitorowanie jakości wód, modernizacja zbiorników wodnych, zbiorników małej i dużej retencji,

ogrodów deszczowych; wzmacnianie roli lasów i korytarzy ekologicznych, wzmacnianie ochrony obszarów cennych przyrodniczo; modernizacje w budynkach użyteczności publicznej, odpowiedzialniejsze źródła ciepła; dofinansowanie do OZE, umożliwienie rozwoju sektora energetyki odnawialnej, zwiększenie świadomości mieszkańców w tym zakresie, promocja zrównoważonych środków transportu, redukcja kosztów utrzymania budynku; wymiana oświetlenia ulicznego, rozwój zieleni na terenach zdegradowanych, zwiększenie i przywracanie bioróżnorodności, rewitalizacja terenów zieleni, rozbudowa i modernizacja PSZOK, zwiększenie liczby kontrolowanych punktów odbioru odpadów w miejscach wrażliwych, organizowanie kampanii edukacyjnych w szkołach, wśród mieszkańców na temat segregacji i ograniczania odpadów; zajęcia dodatkowe, zajęcia integracyjne dla dzieci i młodzieży; organizowanie lokalnych wydarzeń aktywizujących np. wspólne sadzenie drzew, festyny, pikniki rodzinne, zawody sportowe, kino plenerowe; poprawa i zwiększanie bezpieczeństwa; podejmowanie wspólnych działań z innymi gminami w zakresie m.in. rozwoju turystyki, infrastruktury drogowej, rekreacji i sportu, promocji itp.

Wśród wskazanych powyżej inwestycji, dla których ramy do realizacji stwarza opracowywany dokument strategiczny **nie zidentyfikowano przedsięwzięć zaliczonych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko wymienionych w §2 ust.1. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839).**

*-zapory lub inne urządzenia przeznaczone do zatrzymywania i stałego retencjonowania (gromadzenia) nie mniej niż 10 mln m³ nowej lub dodatkowej masy wody
- wydobywanie kopalini*

W odniesieniu do wskazywanych na modelu struktury osadniczej i funkcjonalnej Gminy Łazy wskazuje się również główne obszary aktywności gospodarczej. Obszary te posiadają różną specyfikę działań. Wyróżnione obszary predysponowane do rozwoju zabudowy o funkcjach przemysłowych, produkcyjnych, magazynowych i logistycznych wskazano jako wymagające dalszych ustaleń na etapie planistycznym. Nie określa się dokładnych parametrów, wielkości terenów, czy też konkretnych wytycznych przeznaczenia – kwestie w tym zakresie leżą w możliwych przyszłych decyzjach Gminy, w późniejszych etapach. Tereny górnicze, m.in. kopalnia dolomitu „Chruszczobród”, oraz złoża piasku budowlanego w sołectwach: Chruszczobród – Piaski oraz w Mitrędze zostały poszerzone w ślad za udokumentowanym złożem, w ramach oddzielnych przepisów. Co więcej, w związku z obawą o aspekty środowiskowe, zdrowotne oraz społeczne w Strategii umieszczono rekomendację dotyczącą rezygnacji z eksploatacji złóż rud cynku i ołowiu położonych w sołectwach: Kuźnica Masłońska, Turza, Kazimierówka, Ciągowice, Rokitno Szlacheckie, Grabowa, Skałbania, Hutki – Kanki. Strategia ma charakter kierunkowy i nie zawiera szczegółowych ustaleń co do lokalizacji, skali, parametrów technicznych ani harmonogramu realizacji inwestycji – te zostaną doprecyzowane dopiero w innych dokumentach planistycznych (m.in. mpzp, POG), które podlegać będą odrębnej procedurze oceny oddziaływania na środowisko. Dokument uwzględnia zasady zrównoważonego rozwoju, ograniczania presji inwestycyjnej w obszarach cennych przyrodniczo oraz konieczność dalszych analiz środowiskowych na etapie planistycznym. Dodatkowo, wskazano rekomendacje dotyczące ograniczenia działalności potencjalnie szkodliwej środowiskowo. Zgodnie z aktualną wiedzą, Strategia nie przewiduje działań skutkujących bezpośrednim, negatywnym wpływem na obszary Natura 2000 ani inne formy ochrony przyrody. Na obecnym etapie nie znana jest dokładna powierzchnia obszarów, w związku z czym nie można stwierdzić czy inwestycja będzie zawsze znacząco lub potencjalnie oddziaływać na środowisko. W kontekście zbiorników dużej retencji, nie wskazuje się konkretnego zakresu, lokalizacji czy konkretnych planów przedsięwzięć, w związku z czym, w przypadku podjęcia się realizacji przedsięwzięcia, zgodnie z obowiązującymi przepisami, w trakcie sporządzania dokumentów projektowych nastąpi także ich indywidualna analiza oddziaływania na środowisko.

Strategia, w ramach zdefiniowanych kierunków działań zakłada jednak rozwój nowych terenów inwestycyjnych/gospodarczych. Na obecnym, strategicznym etapie planowania nie jest możliwe jednoznaczne określenie, jacy inwestorzy będą realizować przyszłe przedsięwzięcia ani jaki będzie ich charakter.

W związku z tym nie można obecnie przesądzić, czy na tych terenach powstaną inwestycje kwalifikujące się jako przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko. Należy zaznaczyć jednak, że w przypadku pojawienia się takich przedsięwzięć w przyszłości, będą one podlegały odrębnym procedurom oceny oddziaływania na środowisko, w tym przede wszystkim obowiązkowi uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

Analizując zakres ujętych w **§3 ust.1. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839)** przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko również można stwierdzić, że Strategia stwarza ramy dla ich późniejszej realizacji – będą to (w zależności od skali i przyjętego zakresu):

- *sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km*
- *urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych lub sztuczne systemy zasilania wód podziemnych, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 37, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 10 m³ na godzinę;*
 - o Na obecnym (strategicznym) etapie planowania nie są znane szczegóły zamierzeń – tj. długość realizowanych sieci, lokalizacja, technologia – w związku z czym określenie zasięgu i skali oddziaływania nie jest możliwe, a inwestycja może, choć nie musi stanowić przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.
- *gospodarowanie wodą polegające na melioracji*
 - o działania będą obejmować przede wszystkim istniejące już urządzenia. Nie jest jednak znany dokładny zakres, rodzaj, lokalizacja inwestycji, co nie pozwala wprost stwierdzić czy będą to przedsięwzięcia mogące potencjalnie oddziaływać na środowisko
- *drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km*
 - o wśród działań rekomendowanych do realizacji w ramach Strategii uwzględniono budowę i modernizację infrastruktury drogowej wraz infrastrukturą techniczną. Dokument strategiczny nie wskazuje jednak szczegółowego zakresu, w związku z czym nie można wprost wskazać czy zapisy strategiczne stanowią ramy do realizacji przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;
- *zabudowa usługowa inna niż wymieniona w pkt 56, w szczególności szpitale, placówki edukacyjne, kina, teatry lub obiekty sportowe, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą*
 - o zakłada się wykorzystanie przede wszystkim istniejących już budynków. Strategia nie wskazuje jednak konkretnej skali zamierzeń, co nie pozwala wprost wskazać, iż będą to przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;
- *garaże, parkingi samochodowe lub zespoły parkingów, w tym na potrzeby planowanych, realizowanych lub zrealizowanych przedsięwzięć – w zależności od lokalizacji i powierzchni*
 - o przede wszystkim w przypadku realizacji parkingów tj. Park&Ride, Bike&Ride - etap strategii nie wyznacza jednak skali, parametrów technicznych czy też harmonogramu realizacji inwestycji. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w trakcie sporządzania dokumentów projektowych nastąpi także ich indywidualna analiza oddziaływania na środowisko.

- *instalacje do oczyszczania ścieków, przewidziane do obsługi liczby mieszkańców nie mniejszej niż 400 równoważnej liczby mieszkańców w rozumieniu art. 86 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne*
 - o w strategii przewiduje się przede wszystkim modernizację istniejącej już oczyszczalni. Zgodnie z §3 ust.2. *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839)* w zależności od założeń do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko mogą kwalifikować się także przedsięwzięcia polegające na rozbudowie, przebudowie lub montażu w ramach istniejącego obiektu. Na etapie opracowywanej Strategii Rozwoju Gminy Łazy brak szczegółowych dla zakresu potencjalnego przedsięwzięcia.
- *wydobywanie kopalin*
 - o Na obecnym etapie nie znana jest dokładna powierzchnia obszarów, w związku z czym nie można stwierdzić czy inwestycja będzie zawsze znacząco lub potencjalnie oddziaływać na środowisko.
- *zabudowa przemysłowa, w tym zabudowa systemami fotowoltaicznymi lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż: 1 ha na obszarach poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody*
 - o wśród działań rekomendowanych do realizacji w ramach Strategii uwzględniono obszary aktywności gospodarczej. W związku z tym realizacja Strategii może pośrednio przyczyni się do potencjalnej realizacji nowej zabudowy przemysłowej i usługowej w mieście
 - o Wśród działań rekomendowanych wskazuje się także realizację nowych obiektów usługowych. Zakłada się jednak wykorzystanie przede wszystkim już istniejących budynków.

Poza działaniami, wskazywanymi jako rekomendowane do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Łazy należy wspomnieć też o pozostałych założeniach strategicznym – w szczególności w zakresie rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej. Zgodnie z Rozporządzeniem - zabudowa mieszkaniowa wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą – w zależności od lokalizacji i powierzchni może stanowić przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Na obecnym (strategicznym) etapie planowania nie są znane szczegóły zamierzeń – tj. długość realizowanych sieci, lokalizacja, technologia – w związku z czym określenie zasięgu i skali oddziaływania nie jest możliwe, a inwestycja może, choć nie musi stanowić przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Należy podkreślić również, że znacząco i potencjalne przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko wymagać będą odrębnych, szczegółowych analiz dot. oddziaływania na środowisko w dalszym etapie planowania (gdy określony i znany będzie już szczegółowy zakres i lokalizacja) a ich powstanie oraz funkcjonowanie podlegać będzie dodatkowym obostrzeniom – nałożonym m.in. przez decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

Pomimo że projektowana Strategia stwarza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, ze względu na brak informacji pozwalających stwierdzić wprost ich wystąpienie (m.in. zakres, skala oraz lokalizacja) - nie stwierdza się znaczącego oddziaływania na środowisko skutków realizacji Strategii. Dokument zawiera jedynie plany koncepcyjne, które zostaną skonkretyzowane przed realizacją każdego z projektów. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w trakcie sporządzania dokumentów projektowych nastąpi także ich indywidualna analiza oddziaływania na środowisko.

Działania wynikające z realizacji celów i kierunków określonych w Strategii będą sprzyjać poprawie stanu środowiska poprzez wprowadzanie ładu przestrzennego, redukcję emisji zanieczyszczeń, zwłaszcza powietrza, oraz ograniczanie zużycia energii elektrycznej. Inwestycje drogowe związane z modernizacją dróg bądź budową mogą przyczynić się do poprawy jakości powietrza, usprawnienia ruchu drogowego oraz zwiększenia bezpieczeństwa i komfortu mieszkańców. Rozwój infrastruktury rowerowej może prowadzić zaś do ograniczenia korzystania z transportu samochodowego, co w dłuższej perspektywie przełoży się na polepszenie jakości powietrza i redukcję hałasu. Inwestycje kanalizacyjne mogą przyczynić się zaś do zmniejszenia ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych. Zastosowanie energooszczędnego oświetlenia ulicznego oraz odnawialnych źródeł energii (w szczególności mikroinstalacje - w zakresie wymiany tradycyjnych źródeł ciepła na panele fotowoltaiczne lub pompy ciepła) pozwoli na ograniczenie zużycia energii z paliw kopalnych, co przyczyni się do redukcji emisji dwutlenku węgla i innych zanieczyszczeń powietrza. W kontekście budowy nowych miejsc związanych z kulturą, ze sportem, Strategia nie wskazuje konkretnych miejsc czy też parametrów dotyczących inwestycji. Inwestycje te ujęte są ogólnie, Strategia nie przesądza o lokalizacji więc nie można ocenić potencjalnych skutków. Wszystkie wskazane działania mają na celu podniesienie jakości życia mieszkańców, zwiększenie bezpieczeństwa oraz adaptację gminy do zmian klimatycznych. Potencjalne negatywne oddziaływania środowiskowe, które mogą wystąpić podczas realizacji konkretnych inwestycji, będą minimalizowane przez obowiązek stosowania się wykonawców do przepisów ochrony środowiska oraz poprzez właściwą organizację prac (m.in. kontrolę emisji spalin, ograniczenie hałasu i unikanie prac w godzinach nocnych). W świetle powyższego, biorąc pod uwagę charakter i zakres Strategii, jak również przewidywane działania minimalizujące potencjalne oddziaływania, uzasadnione jest odstąpienie od sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko.

Należy jednak zaznaczyć, że na obecnym etapie nie są jednakże określone konkretne lokalizacje czy parametry tych przedsięwzięć. Na obecnym etapie planowania można stwierdzić, że wszelkie prognozowane oddziaływania będą miały charakter lokalny – niewykraczający poza teren Gminy Łazy.

Należy zaznaczyć również, że cele i kierunki działań określone w Strategii uwzględniają również działania mające bezpośredni długoterminowy i pozytywny wpływ na zasoby przyrodnicze, stan środowiska oraz zdrowie i życie mieszkańców gminy. Wśród nich można wyróżnić m.in.: usprawnienie zarządzania gospodarką odpadami i gospodarką wodno-kanalizacyjną, podejmowanie działań w zakresie edukacji społecznej mieszkańców, zmniejszanie liczby dzikich wysypisk, opracowanie Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu, rekultywacja terenów zdegradowanych i przemysłowych (przywrócenie do stanu możliwie naturalnego), wdrażanie rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ), a także wspieranie działań na rzecz ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych (w tym zbiorników wodnych, lasów i korytarzy ekologicznych).

Zawarty w Strategii **model struktury funkcjonalno-przestrzennej** Gminy Łazy, wskazuje tereny do weryfikacji uwarunkowań planistycznych pod kątem rozwoju zabudowy o funkcjach: mieszkaniowych, usługowych oraz przemysłowych, produkcyjnych, magazynowych i logistycznych. Oznacza to, że dokument nie stwarza ram do ich realizacji, a jedynie zakłada dalszą analizę tych obszarów pod kątem możliwości rozwoju wskazanych funkcji w ramach dokumentów planistycznych. Wśród strategicznych kierunków rozwoju gminy Strategia wskazuje obszary, w ramach których mogą rozwinąć się centra rozwoju aktywności społecznej, centrum młodzieżowe, muzeum dotyczące historii kolejowej gminy oraz centra rozwoju aktywności gospodarczej. Przez centra aktywności gospodarczych rozumie się obszar terenów przemysłowych, przeznaczonych przede wszystkim do rewitalizacji i wykorzystania dla rozwoju nowych funkcji – usługowych, biznesowych, społecznych i mieszkalnych. W kontekście terenów górniczych, jak określono w podrozdziale 1.1. *Stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć*, Strategia ma charakter kierunkowy i nie zawiera szczegółowych

ustaleń co do, skali, parametrów technicznych ani harmonogramu realizacji inwestycji – te zostaną doprecyzowane dopiero w innych dokumentach planistycznych (mpzp, POG), które podlegać będą odrębnej procedurze oceny oddziaływania na środowisko. Orientacyjna lokalizacja wynika z uwarunkowań lokalizacji samego złoza i przepisów odrębnych. Jako tworzenie centrów aktywności społecznej rozumie się natomiast adaptację wybranych terenów (również przemysłowych) na cele społeczne, rekreacyjne i kulturalne, sprzyjające integracji mieszkańców, a także rozwoju turystyki.

Biorąc pod uwagę infrastrukturę komunikacyjną, wśród infrastruktury liniowej, jedynymi inwestycjami, które mogą być podjęte w ramach zdefiniowanych w Strategii kierunków działań mogą być:

- Ścieżki rowerowe
- Chodniki
- Modernizacja istniejących dróg
- Budowa nowych odcinków drogowych

Wśród inwestycji, które mogą w przyszłości powstać w wyniku dążenia do osiągnięcia określonych w dokumencie celów oraz realizacji kierunków działań można wymienić również realizację miejsc do parkowania pojazdów, typu Park&Ride i Bike&Ride. Są to inwestycje mogące potencjalnie oddziaływać na środowisko, etap strategii nie wyznacza jednak skali, parametrów technicznych czy też harmonogramu realizacji inwestycji. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w trakcie sporządzania dokumentów projektowych nastąpi także ich indywidualna analiza oddziaływania na środowisko.

Powyższa analiza potwierdza, że Strategia poprzez model struktury funkcjonalno-przestrzennej wyznacza, ale nie przesądza o realizacji inwestycji. Wszystkie działania zależą od dalszych możliwości rozwojowych m.in. dostępności środków finansowych, technologicznych możliwości, rynkowego zapotrzebowania, organizacji. Obecnie, wskazywane działania są określone ogólnie, bez wskazania dokładnych parametrów co nie jest wystarczające do opracowania prognozy oddziaływania na środowisko. Prognoza będzie wymagana na etapie realizacji inwestycji, gdy będą znane dokładne zamierzenia i zakres techniczny działań.

1.2. Powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach

Cele strategiczne, cele operacyjne oraz kierunki działań zdefiniowane w Strategii Rozwoju Gminy Łazy do 2035 roku wykazują zgodność z innymi dokumentami strategicznymi – zarówno na szczeblu krajowym, regionalnym jak i lokalnym.

W ramach Strategii, założenia strategiczne tj. cele i kierunki działań skoncentrowane są w ramach następujących obszarów: gospodarka, przestrzeń, środowisko, społeczeństwo. Wśród nadrzędnych zasad wyrażonych zarówno w misji jak wizji rozwoju Gminy Łazy jest prowadzenie działań w duchu zrównoważonego rozwoju.

W trosce o środowisko wśród ww. obszarów zdefiniowano cel strategiczny III W Gminie Łazy wykorzystuje się potencjał i chroni środowisko w sposób zrównoważony, ujmujący przede wszystkim zagadnienia zarządzania gospodarką odpadami i gospodarką wodno-kanalizacyjną, poprawy jakości powietrza i wdrażania przyjaznych środowisku rozwiązań energetycznych, ochrony bioróżnorodności i ekosystemów naturalnych, ochrony zasobów wodnych przed zanieczyszczeniami, wdrażanie rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ), opracowanie Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimat czy też podejmowanie działań w zakresie edukacji społecznej mieszkańców.

W ramach III celu strategicznego planowane są działania ukierunkowane na poprawę stanu i jakości środowiska naturalnego oraz ochronę obszarów o szczególnej wartości przyrodniczej. Równocześnie pozostałe cele i kierunki działań również będą realizowane zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, co w dłuższej perspektywie będzie sprzyjać pozytywnym zmianom w środowisku. **Określone**

cele strategiczne, cele operacyjne i wyznaczone dla nich kierunki działań są zgodne z celami wyznaczonymi w dokumentach wyższego rzędu.

Poniżej wskazano dokumenty strategiczne i określone w nich cele/kierunki interwencji, w które wpisują się założenia Strategii Rozwoju Gminy Łazy do 2035 roku.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (zwana dalej SOR) - głównym celem dokumentu jest „*Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym*”. Dodatkowo w ramach SOR określono 3 cele szczegółowe oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów SOR, tj. Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe. W zakresie ochrony środowiska w SOR określono m.in. następujące kierunki interwencji:

- zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód (m.in. kształtowanie krajobrazów sprzyjających zatrzymywaniu wody, budowa zbiorników małej i dużej retencji, rozwój infrastruktury zieleni, rozwój infrastruktury zieleni);
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania (m.in. ograniczanie emisji z transportu drogowego);
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego (m.in. rozwój infrastruktury zielonej i błękitnej obszarów zurbanizowanych w celu zachowania łączności przestrzennej wewnątrz tych obszarów i z terenami otwartymi, zwiększenie ogólnej lesistości kraju oraz zwartości kompleksów leśnych i powierzchni zalesianych);
- zarządzanie zasobami geologicznymi (m.in. zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania złóż strategicznych dla gospodarki)
- gospodarka odpadami (m.in. gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, rozwijanie recyklingu odpadów oraz dążenie do maksymalizacji wykorzystywania odpadów jako surowców).
- oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych (m.in. zapewnienie odpowiednich poziomów ochrony przed skutkami oddziaływań pól elektromagnetycznych).

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 – podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Dokument kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszenie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów. Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Wśród celów dokumentów zawarto m.in.:

- Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym
- Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych (Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego; Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym),
- Podniesienie jakości zarządzania i wdrażanie polityk ukierunkowanych terytorialnie (Wzmocnienie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem; Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych).

Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej – celem głównym dokumentu jest „Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców”, wyznaczono również 3 cele szczegółowe:

- I Środowisko i zdrowie (poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego);
- II Środowisko i gospodarka (Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska);
- III Środowisko i klimat (łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych).

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2025 (z perspektywą do 2030 oraz 2040 r.) – to dokument, którego celem jest poprawa jakości powietrza na terenie całej Polski. Kierunkami działań prowadzącymi do osiągnięcia celów szczegółowych, tj. osiągnięcia i dotrzymania co najmniej standardów jakości powietrza określonych w prawodawstwie unijnym oraz krajowym, są:

- Podniesienie rangi zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu krajowym oraz powołanie Partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza;
- Stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza;
- Włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie świadomości społecznej oraz tworzenie trwałych platform dialogu z organizacjami społecznymi;
- Rozwój i rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza;
- Upowszechnienie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030. Zarysowane w dokumencie cele i kierunki wskazują drogę oraz narzędzia pozwalające na istotne zmiany gospodarcze prowadzące do pobudzenia tempa rozwoju gospodarczego regionu w oparciu o dynamicznie rozwijający się sektor przedsiębiorstw innowacyjnych. Strategia „Śląskie 2030” odpowiada również na wyzwania demograficzne stojące przed województwem śląskim. Dotyczą one w głównej mierze starzenia się społeczności regionu oraz malejącej liczby mieszkańców co jest wynikiem ujemnego przyrostu naturalnego oraz procesów migracyjnych.

Cel strategiczny A. Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej (Cel operacyjny: A.1. Konkurencyjna gospodarka, Cel operacyjny: A.2. Innowacyjna gospodarka, Cel operacyjny: A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość),

Cel strategiczny B. Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca (Cel operacyjny: B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych, Cel operacyjny: B.2. Aktywny mieszkaniec, Cel operacyjny: B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki),

Cel strategiczny C. Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni (Cel operacyjny: C.1. Wysoka jakość środowiska, Cel operacyjny: C.2. Efektywna infrastruktura, Cel operacyjny: C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu),

Cel strategiczny D. Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym (Cel operacyjny: D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny, Cel operacyjny: D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu, Cel operacyjny: D.3. Nowoczesna administracja publiczna).

Opracowany w 2024 roku *Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego* określa cele i zadania przypisane dla dziesięciu obszarów ochrony środowiska w perspektywie do 2030 roku. Głównym celem Programu jest dążenie do poprawy stanu środowiska na terenie województwa śląskiego, ograniczenie negatywnego wpływu emisji zanieczyszczeń na środowisko, ochrona i rozwój

walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami. Cele, kierunki interwencji oraz zadania wskazane w dokumencie:

- Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu (w tym: termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych przebudowa, modernizacja i wyposażenie lokalnych kotłowni, zwiększenie produkcji energii elektrycznej i ciepłej ze wszystkich źródeł odnawialnych, wymiana pozaklasowych konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych, usługowych);
- Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska (w tym: budowa, rozbudowa oraz remonty dróg z zastosowaniem tzw. „nawierzchni cichych” oraz budowa ścieżek rowerowych);
- Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych (w tym działania związane z poprawą stanu chemicznego oraz ekologicznego wód powierzchniowych, edukacja ekologiczna w zakresie konieczności ochrony wód oraz dobrych praktyk rolniczych i ograniczania wpływu rolnictwa na wody, w tym racjonalnej gospodarki nawozowej ARiMR);
- Zwiększenie odporności gospodarki wodnej województwa na zmiany klimatu (w tym: działania zwiększające retencję wód opadowych na terenach zurbanizowanych oraz poprawiające stan ilościowy wód, realizacja obiektów małej retencji);
- Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej (w tym: budowa, rozbudowa lub modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej, budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych, edukacja ekologiczna w zakresie zasad prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej, w tym ograniczania zużycia wody);
- Zrównoważona gospodarka zasobami geologicznymi (w tym: wydawanie koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż i kontrola realizacji warunków koncesji, opracowanie materiałów informacyjnych o obszarach perspektywicznych dla poszukiwania, dokumentowania i eksploatacji złóż kopalin, ze szczególnym uwzględnieniem surowców strategicznych i służących rozwojowi regionu)
- Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi oraz przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno- ekonomicznymi (w tym: zapobieganie zanieczyszczeń gleb metalami ciężkimi, promieniotwórczymi oraz środkami ochrony roślin, uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na ruchy masowe w aktualizowanych dokumentach planistycznych)
- Rozwój systemu zgodnego z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawania odpadów, a także wdrażanie i udoskonalanie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego głównie na ich selektywnym zbieraniu (w tym: działania ukierunkowane na promocję, współpracę, wymianę doświadczeń i edukację w zakresie gospodarki odpadami, stała kontrola oraz likwidacja tzw. „dzikich wysypisk odpadów” i miejsc nielegalnego składowania odpadów, rozwój systemu gospodarowania odpadami na terenie województwa, w tym modernizacja i budowa instalacji do przetwarzania odpadów);
- Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej (w tym: rozwój bazy dydaktyczno-edukacyjnej i działania z zakresu edukacji ekologicznej, zachowanie i odtwarzanie właściwego stanu siedlisk, zrównoważony rozwój turystyki na obszarach cennych przyrodniczo, zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu, ze szczególnych uwzględnieniem korytarzy ekologicznych, zwiększanie potencjału adaptacyjnego miast do zmian klimatycznych poprzez tworzenie nowych terenów zieleni, wprowadzanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury itp.);

- Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Zawierciańskiego na lata 2024 - 2027 z perspektywą do roku 2031 wyznacza następujące cele, kierunki oraz zadania, które służą poprawie stanu środowiska:

Cel: Spełnienie norm jakości powietrza atmosferycznego na terenie powiatu. Kierunki interwencji:

- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie powiatu
Zadania: Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację, wymiana niskosprawnych urządzeń grzewczych w gospodarstwach domowych na terenie powiatu, prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, promocja odnawialnych źródeł energii, rozbudowa sieci gazowej oraz podłączenie nowych obiektów
- Działania sprzyjające ograniczeniu emisji na terenie powiatu
Zadania: budowa ścieżek/szlaków rowerowych, prowadzenie działań kontrolnych w zakresie przestrzegania uchwały antysmogowej, szczegółowa analiza zakładów pod kątem wydania pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza

Cel: Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców powiatu. Kierunki interwencji:

- Poprawa warunków funkcjonowania wybranych stref powiatu wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu w tych strefach
Zadania: Przebudowa i modernizacja dróg powiatowych, rozbudowa, modernizacja dróg gminnych
- Podniesienie komfortu życia mieszkańców powiatu poprzez eliminację zagrożeń hałasem
Zadania: Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej, szczegółowa analiza zakładów pod kątem wydawania decyzji określającej dopuszczalny poziom hałasu, edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu w powiecie

Cel: Kontrola niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska na terenie powiatu. Kierunki interwencji:

- Podniesienie komfortu życia mieszkańców powiatu poprzez eliminację zagrożeń promieniowaniem elektromagnetycznym

Cel: Zrównoważone gospodarowanie wodami powierzchniowymi i podziemnymi umożliwiające zaspokojenie potrzeb wodnych powiatu przy utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód. Kierunki interwencji:

- Zapobieganie zanieczyszczeniu słodkich wód powierzchniowych i podziemnych, ze szczególnym naciskiem na zapobieganie u źródła
Zadania: Edukacja mieszkańców powiatu w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego, prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych
- Poprawa stanu utrzymania rowów melioracyjnych
Zadania: Prace konserwacyjne na rowach melioracyjnych
- Ochrona przeciwpowodziowa powiatu
Zadania: Modernizacja obiektów i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej, realizacja programu retencjonowania wód, przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej infrastruktury

Cel: Podniesienie komfortu życia mieszkańców powiatu poprzez stworzenie nowoczesnej infrastruktury związanej z gospodarką wodno-ściekową. Kierunki interwencji:

- Zwiększenie poziomu skanalizowania i zwodociągowania powiatu

Cel: Racjonalna gospodarka zasobami złóż kopalin oraz minimalizacja niekorzystnych skutków ich eksploatacji. Kierunki interwencji:

- Ochrona zasobów złóż kopalin i rekultywacja terenów poeksploatacyjnych

Cel: Użytkowanie gleb zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz właściwe wykorzystanie ich naturalnego potencjału produkcyjnego. Kierunki interwencji:

- Ochrona gleb przed degradacją i dewastacją

Cel: Racjonalne gospodarowanie odpadami. Kierunki interwencji:

- Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów

Zadania: Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów, kontynuacja edukacji w zakresie selektywnego zbierania odpadów, prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi,

Cel: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona przyrody. Kierunki interwencji:

- Ochrona zieleni, zasobów leśnych oraz obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych

Zadania: Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego, prowadzenie nasadzeń i odnowy zieleni ochronnej przy drogach powiatowych, edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów

Cel: Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii. Kierunki interwencji:

- Poprawa stanu przygotowania powiatu do podejmowania działań w sytuacji zagrożenia poprzez polepszenie warunków użytkowych i funkcjonalnych budynków i wyposażenia w tym środków transportu OSP

Wymienione powyżej dokumenty strategiczne zostały opracowane przed przedmiotową Strategią rozwoju i zostały poddane procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w ramach której w szczegółowy sposób poddano analizie i ocenie działania, które wpisują się w kierunki działań i interwencje określone w Strategii Rozwoju Gminy Łazy do 2035 roku.

Projekt Strategii nie wyznacza nowych inwestycji, które nie wynikałyby z dokumentów wyższego rzędu.

Założenia ww. dokumentów zostały uznane za zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju.

1.3. Przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska

Zapisy Strategii Rozwoju Gminy Łazy do 2035 roku będą miały istotne znaczenie w odniesieniu do aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska na poziomie lokalnym.

Strategia zawiera cele i kierunki działań skoncentrowane wokół zdefiniowanego obszaru *ŚRODOWISKO*, przede wszystkim III Cel strategiczny: *W Gminie Łazy wykorzystuje się potencjał i chroni środowisko w sposób zrównoważony*, który uwzględnia najważniejsze problemy, ale i szanse dotyczących ochrony środowiska, przyrody i dziedzictwa kulturowego gminy. Ponadto zapisy Strategii wykazują zgodność z celami wyznaczonymi w dokumentach wyższego rzędu w obszarze środowiska i ochrony przyrody. Należy podkreślić również, że określona misja i wizja rozwoju podkreśla ważność zasady zrównoważonego rozwoju oraz poszanowanie środowiska naturalnego. Poszanowanie przyrody zostało ujęte zarówno w wizji jak i misji rozwoju.

Wdrażanie celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań określonych w Strategii, szczególnie tych z obszaru strategicznego *W Gminie Łazy wykorzystuje się potencjał i chroni środowisko w sposób zrównoważony* przyczyni się do poprawy jakości środowiska na obszarze Gminy Łazy, co może stać się istotnym czynnikiem wsparcia zrównoważonego rozwoju oraz wdrażania prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska. Projekt dokumentu został opracowany w ścisłym powiązaniu z unijnymi oraz krajowymi aktami prawnymi i dokumentami wykonawczymi, jak również

z obowiązującymi strategiami rozwojowymi, które już określają kierunki rozwoju gminy. Dokumenty na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym zostały już poddane strategicznym ocenom oddziaływania na środowisko.

1.4. Powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska

W *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* zidentyfikowano szereg wyzwań rozwojowych kraju. W dużej mierze dotyczą one bezpośrednio kwestii związanych ze środowiskiem i jego zasobami. Na tej podstawie, *Polityce ekologicznej państwa 2030* określiła najważniejsze trendy w obszarze środowiska, takie jak:

- nasilające się skutki zmian klimatu,
- zwiększająca się konkurencja o zasoby naturalne,
- rosnąca presja na ekosystemy,
- przybierający na znaczeniu negatywny wpływ środowiska na zdrowie ludzi,
- wyczerpywanie się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska.

Na ww. trendy stanowiące podstawę rozwoju każdego samorządu, w tym Gminy Łazy. Opracowany projekt Strategii Rozwoju Gminy Łazy do 2035 roku poprzez sformułowanie odpowiednich celów i kierunków działań odpowiada na wyzwania we wszystkich wyznaczonych obszarach strategicznych. Zagadnienia podjęte w Strategii Rozwoju Gminy Łazy do 2035 roku odwołują się przede wszystkim do: problemu jakości powietrza, ochrony charakterystycznych wartościowych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych gminy (w tym korytarzy ekologicznych), ochrony i poprawie jakości wód powierzchniowych i podziemnych, działania wpływające na adaptację do zmian klimatu, efektywnego wykorzystania energii, potrzeby wzmacniania efektywności selektywnej zbiórki odpadów, a także niskiego poziomu świadomości społecznej w kwestiach środowiskowych. Założeniami strategicznymi, które szczególnie będą odpowiadały na ww. problemy są cele operacyjne i kierunki działań określone w ramach III celu strategicznego: *W Gminie Łazy wykorzystuje się potencjał i chroni środowisko w sposób zrównoważony*, tj.:

Cel operacyjny 3.1.

Ochrona i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz wzmocnienie działań z zakresu ochrony środowiska

Kierunki działań:

- Rozwój infrastruktury zarządzania wodą
- Ochrona zasobów wodnych przed zanieczyszczeniami
- Ochrona bioróżnorodności i ekosystemów naturalnych
- Wzmocnienie świadomości prośrodowiskowej mieszkańców poprzez organizację programów i warsztatów
- Wdrażanie rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ)

Cel operacyjny 3.2.

Poprawa jakości powietrza i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń

Kierunki działań:

- Opracowanie Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu
- Rozwijanie infrastruktury energetycznej, w tym OZE oraz wzrost udziału wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- Promowanie efektywnego wykorzystania energii
- Zagospodarowanie terenów zdegradowanych i przemysłowych

Cel operacyjny 3.3.

Zwiększenie efektywności systemu gospodarowania odpadami i podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie ich powstawaniu

Kierunki działań:

- Zwiększenie efektywności systemu selektywnej zbiórki odpadów
- Zmniejszenie liczby dzikich wysypisk
- Podejmowanie działań w zakresie edukacji społecznej mieszkańców

Realizacja działań określonych w Strategii ma na celu zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju Gminy Łazy, a także zwiększenie jej atrakcyjności poprzez inicjatywy społeczne i inwestycje związane z ochroną środowiska. Wdrożenie założeń strategicznych tj. celów i kierunków działań wskazanych w dokumencie wpłynie na poprawę stanu poszczególnych elementów środowiska, ich ochronę oraz przyczyni się do utrwalenia pozytywnych postaw prośrodowiskowych i poczucia odpowiedzialności za środowisko wśród mieszkańców Gminy.

2. Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko

2.1. Prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań

Wdrożenie założeń przedstawionych w projekcie dokumentu nie będzie wiązało się z istotnie negatywnym wpływem na środowisko ani na zdrowie mieszkańców. Strategiczne cele koncentrują się na podnoszeniu jakości życia, w tym na działaniach służących poprawie stanu środowiska.

Zaproponowane w Strategii cele i kierunki działań nie wyznaczają konkretnych ram dla planowanych przedsięwzięć (zakresu, skali czy konkretnego usytuowania – będzie to przedmiot dalszych ustaleń i decyzji podejmowanych poza zakresem przedmiotowego dokumentu).

W związku z tym nie jest możliwe przeprowadzenie na obecnym etapie szczegółowej oceny oddziaływań na środowisko, a prawdopodobieństwo ich wystąpienia, zasięg, częstotliwość i odwracalność nie może być przedmiotem dokładnej analizy. Określony horyzont czasowy projektowanego dokumentu (do 2035 roku) a także jego ogólny, wyłącznie strategiczny i kierunkowy charakter decydują, iż na obecnym etapie można założyć, że realizacja założeń Strategii nie powinna powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko.

Potencjalnie negatywne oddziaływania na środowisko ograniczać się będą do projektów inwestycyjnych jedynie w czasie realizacji inwestycji. Oddziaływania będą zatem posiadały charakter lokalny, będą krótkotrwałe, a przede wszystkim odwracalne. Należy również zaznaczyć, że większość wyznaczonych kierunków działań odnosi się do infrastruktury już istniejącej i do obszarów zabudowanych. W Strategii w dużej mierze przeważają także działania „miękkie” nie wymagające budowy bądź przebudowy. Obszar oddziaływania i zasięg przyszłych działań podejmowanych na podstawie założeń strategicznych będzie zatem niewielki, na poziomie lokalnym, w granicach jednej gminy - Gminy Łazy.

Ograniczenie potencjalnego negatywnego oddziaływania na środowisko na etapie realizacji konkretnych inwestycji będzie leżało w gestii wykonawcy i dotyczyć będzie używanego sprzętu (hałas, emisja spalin i wycieki), organizacji prac (np. koordynacja prac, unikanie prac będących źródłem znacznego hałasu w porze wieczornej). Ograniczaniu potencjalnie istotnych wpływów na środowisko będzie sprzyjało stosowanie się do obowiązujących regulacji dotyczących jego ochrony.

2.2. Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych

Działania planowane i podejmowane w ramach realizacji zapisów Strategii będą miały charakter lokalny, obejmujący teren tylko jednej gminy. Biorąc pod uwagę powyższe oraz z uwagi na odległość od granicy (po ok. 500-560 km od granicy z Niemcami, Białorusią, Litwą, Rosją, Ukrainą oraz ok. 300-380 od granicy z Czechami, Słowacją) nie przewiduje się oddziaływań transgranicznych. Ewentualne oddziaływania skumulowane, które mogą pojawić się w wyniku realizacji Strategii będą związane z jednoczesną realizacją kilku zadań w tym samym czasie, na sąsiadujących terenach (akumulacja wpływów w czasie i przestrzeni). Oddziaływania te będą wiązały się z czasowym wzrostem hałasu oraz emisją zanieczyszczeń powietrza podczas realizacji prac budowlanych. Warto jednak zaznaczyć, że ich intensywność i zasięg będą ograniczone. Będą to krótkotrwałe oddziaływania, występujące jedynie w okresie prowadzenia robót budowlanych.

Gmina Łazy nie jest położona w obszarze przygranicznym, a realizacja działań w ramach zdefiniowanych w Strategii celów rozwoju nie powoduje żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji ma charakter lokalny.

Realizacja ustaleń Strategii Rozwoju Gminy Łazy do 2035 roku nie spowoduje możliwości wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie ma potrzeby przeprowadzania postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

2.3. Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska

Realizacja celów i kierunków działań określonych w Strategii nie będzie stwarzać zagrożenia dla zdrowia ani życia ludzi. Dokument zakłada poprawę jakości życia zarówno obecnych, jak i przyszłych mieszkańców, co wiąże się również z dążeniem do polepszenia stanu środowiska. Podczas realizacji inwestycji mogą pojawić się pewne uciążliwości dla osób zamieszkujących w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac budowlanych lub remontowych, takie jak czasowe utrudnienia w ruchu czy zwiększony poziom hałasu wynikający z pracy maszyn. Oddziaływania te będą miały charakter lokalny, będą krótkotrwałe i odwracalne. Pomimo możliwego wystąpienia takich przejściowych negatywnych skutków, osiągnięcie założonych celów Strategii pozwoli na uzyskanie wyraźnej przewagi pozytywnych efektów, wspierających poprawę funkcjonowania środowiska i utrzymanie jego odpowiedniej jakości.

Z założeń Strategii bezpośrednio nie wskazuje się wprost lokalizacji zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej. Dokument nie stwarza również ram do realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (a zatem również zagrażających zdrowiu lub życiu ludzi) wymienionych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839).

Wdrażanie dokumentu nie powinno wiązać się z ryzykiem dla zdrowia ludzi ani zagrożeniami dla środowiska. Potencjalne uciążliwości, które mogą pojawić się podczas realizacji działań wynikających z celów i kierunków Strategii, będą miały ograniczony zasięg – ograniczający się do najbliższego otoczenia planowanej inwestycji i jedynie na czas jej trwania. Oddziaływania te będą odwracalne i nie będą stanowiły zagrożenia ani dla zdrowia mieszkańców, ani dla środowiska.

3. Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko

3.1. Obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystanie terenu

Gmina Łazy odznacza się wybitnymi walorami przyrodniczymi, w tym krajobrazowymi. Na obszarze gminy występują formy ochrony przyrody. Ogólna powierzchnia gminy wynosi ok. 133 km², z czego większość stanowią grunty rolne: ok. 48,1%. Następne w kolejności pod względem udziału powierzchni są grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione: ok. 41%, grunty zabudowane i zurbanizowane: 9,8%, wody powierzchniowe: 39 ha (1%), inne 5 ha (0,1%).

Na terenie Gminy Łazy występują także liczne formy ochrony przyrody. Wschodnia część gminy znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd oraz w Obszarze Chronionego krajobrazu – Otuliny Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i Parku Krajobrazowego Stawki. W zasięgu Parku Krajobrazowego zlokalizowany jest rezerwat przyrody Góra Chełm. W granicach Gminy Łazy znajduje się również fragment obszaru Natura 2000 Ostoja Środkowojurajska. Obszar ten położony jest w środkowej części Jury Krakowsko-Częstochowskiej, na południe od Ogródzieńca. Ochroną w postaci obszarów siedliskowych Natura 2000 objętych jest także kilka kompleksów łąk zlokalizowanych w południowych rejonach Gminy Łazy (Obszar Natura 2000 Łąki Dąbrowskie). W obszarze Gminy znajdują się także pomniki przyrody, wśród których można wymienić: pomnik przyrody „Zespół źródeł rzeki Centurii zlokalizowany w miejscowości Hutki Kanki, Gmina Łazy”, pomnik przyrody „Pióropusznik strusi w Ciagowicach”. Obszar stanowi także miejsce bytowania dla wielu gatunków zwierząt oraz ptaków.

Cennym elementem przyrodniczym na terenie Gminy Łazy są lasy, które według danych z 2023 roku zajmują w gminie powierzchnię 5 986,15 ha, co kształtuje lesistość na poziomie ok. 45 %¹. Gmina Łazy została wskazana jako jedna z najlepiej zalesionych gmin powiatu zawierciańskiego w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Zawierciańskiego na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031. W zdecydowanej większości są to lasy chronione, na które składają się bory sosnowe, bory mieszane, lasy łąkowe i olsy. Obszar ten też stanowi część korytarza ekologicznego o randze krajowej - Bory Stobrawskie - Lasy Przedborskie (GKpDc-10A). Po stronie wschodniej zaś występuje korytarz Jury Krakowsko-Częstochowskiej (KPdC-11). Gmina jest także częścią systemu ekologicznego, w którym kluczowym elementem jest rzeka Mitrega, przepływająca przez całą Gminę, pełniąca także funkcje głównego lokalnego korytarza ekologicznego. Lokalne korytarze ekologiczne stanowią także pozostałe lokalne rzeki i dopływy oraz lasy występujące na całym obszarze Gminy.

Wśród obiektów mających znaczenie dla dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy Łazy należy wyróżnić przede wszystkim:

obiekty wpisane do rejestru zabytków:

- kościół pw. Nawiedzenia NMP, XVIII-XX, nr rej.: A/727/2020 z 17.06.1967
- dom, ul. Szkolna 7, drewn., XIX, nr rej.: 794/67 z 17.06.1967 (nie istnieje)
- dwór, pocz. XIX, nr rej.: A/1221/76 z 6.08.1976
- kościół par. pw. św. Franciszka z Asyżu, pocz. XIX, 1909, nr rej.: A/728/2020 z 17.06.1967 otoczenie w ramach ogrodzenia, jw.
- pałac, ul. Kościuszki 12, 2 poł. XVIII, pocz. XX, nr rej.: A/1239/23 z 17.06.1967

obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków przyjętej przez Burmistrza Łaz z dnia 9 sierpnia 2017 r.
W gminnej ewidencji zabytków gminy Łazy występuje:

¹ Bank Danych Lokalnych BDL GUS – dane na 2023 rok

- 47 zabytków nieruchomych takich jak budynki mieszkalne, dwór, cmentarze, kaplice, hala
- 68 stanowisk archeologicznych

Cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań zaproponowane w Strategii nie będą miały negatywnego wpływu na obszary o szczególnych walorach przyrodniczych ani na tereny istotne z punktu widzenia dziedzictwa kulturowego, które charakteryzują się wrażliwością na oddziaływania zewnętrzne, istniejącymi przekroczeniami norm jakości środowiska lub intensywnym użytkowaniem przestrzeni.

3.2. Formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym

Na terenie Gminy Łazy znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Park Krajobrazowy Orlich Gniazd,
- obszar Natura 2000 Ostoja Środkowojurajska
- obszar Natura 2000 Łąki Dąbrowskie,
- Rezerwat przyrody Góra Chełm,
- pomnik przyrody „Zespół źródeł rzeki Centurii zlokalizowany w miejscowości Hutki Kanki, Gmina Łazy”
- pomnik przyrody „Pióropusznik strusi w Ciągowicach”
- Obszar chronionego krajobrazu „Otulina Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i Parku Krajobrazowego Stawki”²

Wschodnia część gminy znajduje się w granicach [Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd](#) oraz w [Obszarze Chronionego krajobrazu – Otuliny Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i Parku Krajobrazowego Stawki](#). W zasięgu Parku Krajobrazowego zlokalizowany jest rezerwat przyrody [Góra Chełm](#).

W granicach Gminy Łazy znajduje się również fragment [obszaru Natura 2000 Ostoja Środkowojurajska](#). Obszar ten położony jest w środkowej części Jury Krakowsko-Częstochowskiej, na południe od Ogrodzieńca. Na terenie Gminy Łazy zajmuje obszar o powierzchni 1 052 ha.

Ochroną w postaci obszarów siedliskowych Natura 2000 objętych jest także kilka kompleksów łąk zlokalizowanych w południowych rejonach Gminy Łazy ([Obszar Natura 2000 Łąki Dąbrowskie](#)).³ Obszar ten w większości położony jest jednak na terenie Dąbrowy Górniczej.

Zróżnicowany i mozaikowy układ siedlisk stanowi dobre miejsce bytowania dla wielu gatunków zwierząt. Na terenie gminy licznie występują: sarny, jelenie, dziki, lisy, zające, kuropatwy i bażanty. Pojawiają się również cietrzewie i łosie. Dla wielu gatunków ptaków atrakcyjny jest obszar ostańców jurajskich, zlokalizowanych w południowo-wschodniej części gminy.

Na terenie Gminy Łazy znajdują się następujące korytarze ekologiczne⁴:

- międzynarodowy korytarz spójności obszarów chronionych „Górna Warta”,
- dla migracji ssaków kopytnych – korytarz „K/LS-LO/LZ”, obszar węzłowy „Lasy siewierskie” oraz ich fragmenty newralgiczne,
- dla migracji ssaków drapieżnych – korytarze „D/LL-E” i „D/JURA-N” oraz ich fragmenty newralgiczne,

² <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf> [dostęp dnia 21.10.2024]

³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łazy na lata 2020-2023

⁴ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łazy na lata 2020-2023

- regionalny dla ptaków – „Lasy Lublinieckie – Jura Krakowsko-Częstochowska

Cele i kierunki działań określone w Strategii Rozwoju Gminy Łazy do 2035 roku nie stanowią zagrożenia dla cennego przyrodniczo zróżnicowania ekosystemów ani dla występujących na tym terenie gatunków roślin i zwierząt, w tym objętych ochroną gatunkową. Wdrażanie zapisów dokumentu nie wpłynie negatywnie na równowagę środowiskową, zwłaszcza w kontekście ochrony bioróżnorodności. Strategia nie przewiduje działań sprzecznych z kluczowymi zasadami ochrony przyrody.

Charakter i założenia Strategii pozwalają stwierdzić, że jej realizacja nie stwarza zagrożenia dla chronionych walorów form ochrony przyrody zarówno zlokalizowanych na obszarze gminy, jak i w jej otoczeniu, a w szczególności:

- nie wpłynie na pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt chronionych w sieci obszarów Natura 2000, Parku Krajobrazowego, Rezerwatu Przyrody, Obszaru Chronionego Krajobrazu,
- nie spowoduje dezintegracji obszarów Natura 2000, Parku Krajobrazowego, Rezerwatu Przyrody, Obszaru Chronionego Krajobrazu,
- nie wpłynie na spójność sieci obszarów Natura 2000, Parku Krajobrazowego, Rezerwatu Przyrody, Obszaru Chronionego Krajobrazu,
- nie wpłynie na zachowanie pomników przyrody zlokalizowanych na obszarze gminy Łazy,
- nie wpłynie na wartości przyrodnicze i krajobrazowe innych zlokalizowanych w otoczeniu gminy form ochrony przyrody, połączonych z nią przez korytarze ekologiczne i powiązania przyrodnicze,
- nie wpłynie na zachowanie powiązań między terenami objętymi formami ochrony przyrody oraz na ich drożność, umożliwiającą migrację roślin, zwierząt i grzybów,
- nie wpłynie na utratę walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszarów mających potencjał do utworzenia form ochrony przyrody w przyszłości.

4. Podsumowanie

Reasumując powyższą analizę w świetle uwarunkowań wynikających z art. 49 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, a także uwzględniając charakter, zakres działań przewidzianych w projekcie dokumentu oraz potencjalny rodzaj i skalę ich wpływu na środowisko, należy uznać, że nie istnieją przesłanki do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Gminy Łazy do roku 2035.